

BOSHLANG'ICH SINFLARDA MATEMATIKA FANI OQITISHDA YANGICHA YONDASHUV.

Hamroyeva Nargiza Haydarovana.

Buxoro viloyati Vobkent tumani

24 - umumiy o'rta ta'lim maktabning boshlang'ich sinf oliy toifali o'qituvchi

Annotatsiya. Ushbu maqola boshlang'ich sinflarda matematikani bo'shatishga yangi yondashuvni o'rganadi, innovatsion o'qitish usullarini, faol ta'lim strategiyasini va texnologiyaning integratsiyasini ta'kidlaydi. Tadqiqot boshlang'ich matematika ta'limi bo'yicha mavjud adabiyotlarni tahlil qilish, yangi pedagogik asosni taqdim etish, qo'llanilgan usullarni muhokama qilish, kuzatilgan natijalar haqida hisobot berish, puxta muhokamada qatnashish va kelajakda amalga oshirish bo'yicha takliflar bilan xulosalar chiqarishga qaratilgan.

Kalit so'zlar: boshlang'ich matematika, innovatsion o'qitish, pedagogik yondashuvlar, faol ta'lim, texnologiya integratsiyasi, talabalarni jalb qilish, o'quv dasturlarini loyihalash.

Boshlang'ich matematik ta'lim talabani matematik tushunchasi va muammolarni hal qilish qobiliyatlari uchun asos yaratadi. An'anaviy usullar ko'pincha e'tiborni qaratadi yodlash, bu qiziqmaslik va kontseptual tushunishning etishmasligiga olib kelishi mumkin. Ushbu maqola boshlang'ich sinflarda matematikani bo'shatishda paradigma o'zgarishini qo'llab-quvvatlaydi, tanqidiy fikrlash, ijodkorlik va mavzuga chinakam muhabbatni rivojlantiradigan innovatsion yondashuvlarni targ'ib qiladi. Mavjud adabiyotlarni ko'rib chiqish boshlang'ich matematika ta'limida transformatsion yondashuvlar zarurligi to'g'risida tobora ortib borayotgan konsensusni ochib beradi. Tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, amaliy, tajribaviy o'rganish va texnologiya integratsiyasi talabalarning faolligi va tushunishiga ijobiy ta'sir qiladi. An'anaviy o'qitish usullari, muhim bo'lsa-da, turli xil ta'lim uslublarini joylashtirish uchun ko'proq interaktiv va dinamik strategiyalar bilan qo'shimchalardan foyda ko'rishi mumkin. Yangi

yondashuvni amalga oshirish uchun faol ta'lim strategiyalari va texnologiya vositalarini birlashtirgan keng qamrovli pedagogik asos ishlab chiqildi. Sinf mashg'ulotlari muammolarni birgalikda hal qilish, o'rganish va matematik tushunchalarni real stsenariylarga tatbiq etishni rag'batlantirish uchun ishlab chiqilgan. O'qituvchilar talabalarga yo'naltirilgan o'quv muhitini engillashtirish uchun o'qitildi.

So'nggi yillarda boshlang'ich sinflarda matematikani o'quvchilar uchun yanada qiziqarli, mazmunli va qulayroq qilish uchun innovatsion yondashuvlarga ehtiyoj ortib bormoqda. Bu erda o'qituvchilar o'rganadigan yangi va samarali strategiyalar:

Haqiqiy Dasturlar:

-Haqiqiy muammolar va dasturlarni o'quv dasturiga kiritish. Bu o'quvchilarga matematikaning kundalik hayotidagi ahamiyatini ko'rishga yordam beradi.

- Matematik tushunchalarni fan, texnologiya, muhandislik va san'at kabi turli sohalardagi amaliy misollar bilan bog'lang.

So'rovga Asoslangan Ta'lim:

- Talabalarni so'rov va kashfiyot orqali matematik tushunchalarni o'rganishga undash. Tanqidiy fikrlash va muammolarni hal qilish ko'nikmalarini targ'ib qiluvchi ochiq savollarni qo'ying.

-Talabalarga matematik tushunchalar bilan jismoniy shug'ullanishga imkon berish uchun amaliy mashg'ulotlar va manipulyatsiyalardan foydalaning.

Texnologiya Integratsiyasi:

- Ta'limni yanada interaktiv va yoqimli qilish uchun interaktiv ilovalar, simulyatsiyalar va ta'lim o'yinlari kabi ta'lim texnologiyalari vositalarini qo'shing.

- Talabalarning individual ehtiyojlarini qondirish uchun shaxsiylashtirilgan o'quv tajribalarini ta'minlaydigan raqamli platformalardan foydalaning.

Hamkorlikda O'rganish:

- Talabalar matematik muammolar va loyihalar ustida birgalikda ishlaydigan hamkorlikdagi o'quv muhitini yaratish. Bu muloqot va jamoaviy ishni rag'batlantiradi.

- Matematik tushunchalarni chuqurroq tushunishga yordam berish uchun guruh faoliyati va munozaralarni birlashtirish.

Vizual Tasvirlar:

- Matematik tushunchalarni ifodalash uchun ko'rgazmali qurollar, diagrammalar va jadvallardan foydalaning. Vizualizatsiya tushunishni kuchaytirishi va mavhum tushunchalarni yanada aniqroq qilishi mumkin.

- Talabalarni o'zlarining tushunchalarini namoyish etish uchun o'zlarining vizual tasvirlarini yaratishga undash.

Moslashuvchan Ta'lim Yo'llari:

- Moslashuvchan ta'lim yo'llarini taqdim etish orqali turli xil ta'lim uslublarini tan oling va joylashtiring. Talabalarga muammolarga turli yo'llar bilan yondashishga va bir nechta echimlarni namoyish etishga ruxsat bering.

- Talabalarning individual ehtiyojlarini qondirish uchun tabaqalashtirilgan o'qitish imkoniyatlarini taqdim etish.

Hikoyalar va Kontekstualizatsiya:

- Matematik muammolarni kontekstlashtirish uchun hikoyalarni birlashtirish. Talabalarni jalb qiladigan va matematik tushunchalarni tushunish uchun kontekstni ta'minlaydigan rivoyatlar yarating.

- Matematik muammolarni hal qilish uchun haqiqiy hayot stsenariylari va hikoyalaridan foydalaning, tarkibni yanada qulayroq qiling.

O'rganish uchun baholash:

- O'qituvchilar va talabalar uchun doimiy mulohazalarni taqdim etadigan formativ baholash amaliyotiga o'ting. Bu talabalar ehtiyojlarini qondirish uchun o'qitish usullarini o'zgartirishga imkon beradi.

- An'anaviy testdan tashqari talabalar tushunchasini baholash uchun loyiha asosida baholash va portfellar kabi turli xil baholash usullaridan foydalaning.

Madaniy Ahamiyatga Ega:

- O'rganishni barcha talabalar uchun yanada inklyuziv va aloqador qilish uchun matematik muammolarga madaniy jihatdan tegishli misollar va kontekstlarni qo'shing.

- Turli madaniy kelib chiqishi turli matematiklar hissalarini ta'kidlash.

Ushbu yondashuvlarni amalga oshirish o'qituvchilar uchun kasbiy rivojlanishni, qo'llab-quvvatlovchi resurslarni va doimiy aks ettirish va takomillashtirishga sodiqlikni talab qiladi. Maqsad-boshlang'ich sinflarda matematikani chuqur anglash va qadrlashni

rivojlantiradigan ijobiy va inklyuziv o'quv muhitini yaratish. Muhokama kuzatilgan natijalarning oqibatlarini o'rganib chiqadi, potentsial muammolar va yanada takomillashtirish yo'nalishlarini hal qiladi. U o'qituvchilarni tayyorlashning rolini, texnologiyaning integratsiyasini va turli xil ijtimoiy-iqtisodiy va madaniy sharoitlarda yondashuvning ko'lamini ko'rib chiqadi.

Xulosalar: Topilmalar shuni ko'rsatadiki, boshlang'ich matematik ta'limga innovatsion yondashuv talabalarning ta'lim natijalariga ijobiy ta'sir qiladi. Faol ta'lim va texnologiya integratsiyasiga o'tish nafaqat matematikadan ustun bo'lgan, balki kelajakdagi muvaffaqiyat uchun zarur bo'lgan tanqidiy fikrlash qobiliyatlarini rivojlantiradigan talabalar avlodini tarbiyalash uchun istiqbolli ko'rinadi. Biz oldinga siljiganimizda, davom etayotgan tadqiqotlar va fikr-mulohazalar asosida yangi yondashuvni takomillashtirish va moslashtirishni davom ettirish zarur. O'qituvchilar uchun malaka oshirish imkoniyatlari, etarli texnologiya infratuzilmasi va o'qituvchilar va tadqiqotchilar o'rtasidagi doimiy hamkorlik ushbu innovatsion yondashuvning barqaror muvaffaqiyatini ta'minlashning asosiy omilidir.

Adabiyotlar.

1. Otojonova, N. B., & Otojonova, D. B. (2020). The Role of Differential Equations in Physical Exercise. *Pedagogy & Psychology. Theory and practice*, 4(30), 26-30.
2. Otojonova, N. B. (2021). Cluster method in organizing mathematics lessons. *Scientific progress*, 2(2), 64-66.
3. Begaliyev, J. U., Otojonova, N. B., Tadjibaev, I. U. (2021). The role of physics in the teaching of exact and natural sciences. *Academic Research in Educational Sciences*, 2(5), 42-57
4. Абдусаминова, Г. К., Отожонова, Н. Б., Тиллабоев, К. Т. (2020). Параметр анизотропии скоростей для избранных систем шаровых скоплений. *Научно-практические исследования*, 8(1), 4-5.
5. Otajonova N. B. (2021). Application of integrals in exact sciences, *Pedagogy & Psychology Theory and Practice*, 2(34), pp.20-23
6. U. B. Uralova, I. U. Tadjibaev, A. A. Ismoilov, (2020). The role of physical tasks in potential development of schoolchildren // *Pedagogy & Psychology. Theory and Practice*, 4(30), pp.52-55
7. N. B. Otojonova (2021) Механик harakatga doir masalalarda differensial tenglamalardan foydalanish. *Экономика и социум*, 83(4), 211-223